

עירובין פח. (המשנה) עד פט. (סוף הפרק)

ביאורי מושגים
 כוחו בכרמלית - חכמים אסרו לטלטל בכרמלית בידיו של האדם או בכוחו הישיר. עם זאת אדם השופך מים שזורמים אחר כך מכח המשיכה זה אמנם נחשב כוחו אולם סוג כזה של כוחו לא נאסר בכרמלית.

מדוע מקילים בימות הגשמים:
 א. אין חשש של מראית עין - האנשים לא יודעים שהמים זורמים בגלל ששפך את הביוב.
 ב. האדם לא חושש שהמים יספגו בחצר (כיוון שהיא ממילא מטונפת).

כל הדינים הללו תקפים רק בימות החמה אבל בימות הגשמים מקילים יותר:
 רבה: מותר לשפוך חופשי כמה שרוצים,
 רב נחמן: אם יש גומה המזיקה רק סאה מותר לשפוך סאה (ובימות החמה אם הגומה מחזיקה פחות מסאתים אסור לשפוך כלום!)

המשנה

מדוע מותר לשפוך מים בחצר של 4X4:
 רבה: בחצר רחבה (לפחות 4X4) ניתן להשתמש. ולכן נוהגים לזלף כסאתיים מים (שזוהי הכמות הממוצעת שבה אדם משתמש במשך יום) כדי למנוע אבק.
 ר' זירא: שיעור של 16 אמות מרובעות מספיק כדי לספוג סאתיים מים. (וגם אם חלק מהמים לא יספג ויצא מחוץ לחצר אין זו השלכה הכרחית).
 הערה: מח' אמוראים זו מקבילה למח' התנאים במשנה לגבי שפיכה לתעלה היוצאת מהחצר. (האמוראים נחלקו האם החלק הראשון שבמשנה נכתב לדעתו של ראב"י או חכמים).
 נפ"מ בין השיטות: חצר ששטחה 16 אמ"ר אבל אין בה רוחב 4 אמות (למשל 2X8).
 רבה: חצר הצרה 4 אמות אינה עומדת לשימוש אלא למעבר ולכן לא מפזרים בה מים כדי למנוע אבק - ולכן אסור לשפוך בה מים.
 ר' זירא: העיקר זה שטח הספיגה - אם יש שטח מספק כדי לספוג מים מותר לשפוך בה מים.

שפיכת מי ביוב לחצר
 בחצר הרחבה 4X4 אמות: מותר לשפוך לחצר.
 בחצר הקטנה 4X4 אמות: אסור לשפוך לחצר אלא אם כן עשה גומא המחזיקה לפחות סאתיים (כ-8300 סמ"ק).

הערות:
 1. אכסדרה מצטרפת לשיעור 4 אמות.
 2. הגומא יש יכולה להיות בחצר או מחוץ לחצר. אם היא מחוץ לחצר יש לכסותה.

שפיכת הביוב לתעלה היוצאת מהחצר
 אם שופך ישירות לתעלה:
 ר' אליעזר בן יעקב: אם התעלה מכוסה 4 אמות הראשונות - מותר.
 חכמים: גם אם התעלה מכוסה 100 אמה - אסור.
 אם שופך דרך הגג לתעלה:
 מותר לפי כולם.

שתי קומות של בית
 אם רק אחת עשתה גומה: אלה שעשו את הגומה - מותרים. אלה שלא עשו את הגומה - אסורים.

בברייתא מובאת דעה תנאית החולקת על חכמים וראב"י: חנניה: אסור לשפוך דרך הגג לתעלה (גם אם הגג ארוך מאוד!).

ואם שתי הקומות עירבו ביניהם - שתיהן מותרות.